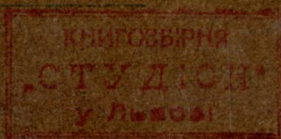

П. СТЕЦЕНКО.

ЦАР МИКОЛА ТРЕТИЙ В НЬЮ ЙОРКУ.

З правдивого Ньюйорського життя
комедія в трох діях.

ЦІНА 40 ЦЕНТІВ.

Нью Йорк — New York.
1919.

ЛНБ ім. В. Стефаника

00029235 (L)

2000

Гк-48253

1 шп

ЦАР МИКОЛА ТРЕТИЙ В НЬЮ ЙОРКУ.

З правдивого Ньюйорського життя
комедія в трох діях.

написав П. СТЕЦЕНКО.

ЦІНА 40 ЦЕНТІВ.

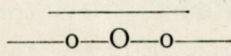
Нью Йорк — New York.
1919.

200000

Без січ.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Микола, всященик в окулярах синих, високий. Літ 50	
Уля, священик в окулярах худощавий.	” 45
Путін, слуга Миколи.	” 35
Варя і Настя, молоді дівчата.	” 20
Рененкамф, в синих окулярах.	” 35
Хвостинят, худощавий.	” 30
Мефодій, доктор худенький в окулярах.	” 30
Петро.	” 45
Гнат.	” 50
Феська.	” 25
Анна і другі дівчата по	” 20
Колектори по	” 55

ЛНБ ім. В. Стефаника
 АН Ужгород
 2022018

ДІЯ ПЕРША.

Уля пише в книзі, Миколай ходить усміхаючись.

Уля. Отче! Ну як ви думаєте, так добре буде, як я отсе затяг в книгу, подивіть ся, щоб не було помилки.

Микола (дивить ся). Е! добре, добре... Та хто там буде переглядати і рахувати! Загальний розхід і прихід буде. Скільки, то скільки, шей до того тринайцять центів або сімнайцять. Бо знаєте, наш нарід який? Він не впоминаєть ся за сотками, а як чує ще тринайцять або сімнайцять центів, то зараз каже: як там справедливо ідуть рахунки, що і центи в рахунку є, що затягли. А як рівно то зараз каже, як так може бути рахунок без центів? Прецінь той дав скільки, а той дав скільки і інакше рахувати так що виходить, він має рацію. Тай Ви поставте ще тринайцять центів. (Уля пише.) Отак, тепер дуже красно все. Кождий гляне і повірить нам, що справді рахунки ведуть ся добре. Не то тисячі раховані, а ще і тринайцять центів не опущені.

Уля (смієть ся). Правда ваша! Що він за центи допитувати ся буде гірше як за сотки... А так подивить ся, ще є і тринайцять центів. Ну то чоґо треба, значить ся добре рахують.

Микола. З нашим народом інакше не можна як так... Як ви правдиві рахунки будете здавати, то ви отче, на парафії довго не вдержаетесь, бо самому не буде з чоґо жити, тай другі коло вас не будуть задоволені.

Уля. Правда. Рука руку мие. Одна собі нічоґо не оближе.

Микола. Ну, от бачите! То треба так і робить, щоб і вам і їм було добре. Ось головне чорне на білім. Хиба я даю їм окремиий рапорт, скільки те сто-

їть а скілько те. Нема часу! Загальна сума. Стільки, стільки і тринадцять центів! А на послідку грімко скажу: розхід стільки і одинайцять центів. То кожний тїшить ся і думає: то, то справедливо, коли ще доходу маємо два центи! Отець наші центи сохр-няє!! Добрий священик!! Нема чоґо в книжку за-глядати. Все ясно навіть два центи в рахунку є і священик громогласно наші центи рахували.

Уля (смієть ся). Та правда, правда! Ну ви дип-ломатично все робите! Хе, хе, хе.

Микола. Інакше не можна, мусить бути так! Наш нарід так любить, я знаю... Та що ви будете в тися-чах рахунки здавати? Він все своє житя буде рахува-ти і не дорахуєть до тисячі. От центи то він зможе обрахувати!.. Тому то треба їм все центи показува-ти в книзі. Хе, хе, хе.

Уля. А банкову книгу вони не провірять?

Микола. Що це ви отче видумали? Яку банкову книгу провірять?

Уля. Ви їх гроші кладети до банку.

Микола. До якого банку? Та як ви тоді отче вдер-жаєтесь на парафії як скажете їм, що церковні гро-ші в банку. Тоді він вам і centa не дасть! Скаже, на-що? Ще ті гроші не стратили, то для чоґо ви ще зби-раєте? А ви йому що скажете на те, га? Нема відпові-ди і тоді на вас підозріне буде в парафіян... А так кожний знає, що за три центи, що є в касі нічоґо не можна зробить, і ви все виставляєте на нові потреби! На мите, на поправки, тим більше дає і другого втя-гує. Тай священикови поваґа тоді. От, кажуть, не-покоїть ся за все наш отець.. і порядок заводить.. А так як ви говорете то не для нашого народа.

Уля. Правда, хиба вони самі не бачать, що ро-бить ся як дають, то треба брати, видно гроші їм не потрібні.

Микола. Та власно, що так!

Ява I.

Путін. Отче! Там прийшла якась дівчина, хоче вас бачити.

Микола. Нехай іде сюди! (Путін впускає дівчину.)

Дівчина (кланяється). Слава Ісусу Христу.

Микола. Слава на віки. (Дівчина цілує в руку.)
Що скажете нам Анно? Кажеться вас звати Анна?

Анна. Так, отче, Анна.

Микола. От бачите не забув. А ви щось давненько не були в нас?

Анна. Була в контрах трохи. Працювала в шап'ї тай на мене впала бакса, і я лежала три тижні... Ходив доктор, та нічого не поміг, брав по доляру за кожний раз.

Микола. По доляру? От грабителі! Чуєте отче! Як доктори лічать народ! То певно був жид....

Анна. Так отче, жид.

Микола. То хиба жидови шкода християнської душі? Та йому, щоб тільки доляра взяти в чоловіка.

Анна. Так, я давала поки були. А тепер я прийшла до вас, отче прохати, щоб ви відслужили мені службу божу, за здоровле.

Микола. Мудро ви зробили. Лучше службу божу наняти, чим давати тим жидам, що з християнина послідні гроші тягнуть... Чуєте отче! Як то на контрах. Та не жалко народа. Ні защо беруть з него доляри. Ніколи не йдуть до жидів.. А яку ви хочете службу відслужить, чи велику, чи малу?

Анна. Я не знаю отче, то ви вже лучше знаєте..

Микола. Певно! Велика є лучша бо більше треба молитись.

Анна. А скільки отець за труди візьмуть?

Микола. Десять долярів, то вже з свічками і ладаном.

Анна. Добре, то я вам зараз заплачу. (Виймає гроші Микола підглядає.) Натє отче, думаю, що після служби божої мені поможе?

Микола. А власно поможе! А ви на Народний Дім не дасте жертви? Вже кінчимо на тім тижні буде відкритя!

Анна. Натє пять долярів, бо в мене нема більше.

Микола. Красно ви робете! Я вас буду завтра читати на службі божі, перед всім народом. А чим би вас зробити в Народнім Домі? Як ви думаєте отче? Їх так не можливо оставить.

Уля. А хйба мало потреба порядних людей до Народного Дому?

Микола. Та я тільки і хочу таких. Колекторкою, так! Будете ходити по всіх Українцях, от мого імени і збирати жертви на Народний Дім..., і велике народне діло зробите. Ось я вам дам картку (бере на столі і підписує) Глядіть сюди! Скільки хто дасть, то нехай отут підпише імя своє.

Анна. Дякую вам отче за довіре до мене.

Микола. Я вас знаю! Ви дуже є красна дівчина до народної праці, з богом. (Дівчина цілує і виходить.)

Уля. Ви її так налякали жидом, що вона тепер ні зачим не піде до них.

Микола. Наш нарід тепер тільки і лякать жидом, бо чорта кажуть нема, а соціялістів вже не боять ся. А мусить бути якийсь страх для людей, так не можливо.

Ява II.

Путін входить.

Путін. Там отче, принесли хрестить. чи зараз будете, чи почекаете.

Микола. Та чого чекати? Приготовляйте, я зараз прийду!

Путін. Добре! Я зараз приготую. (Пішов, звонюк.)

Микола. Хто се роззвонив ся так? Ану підіть та наженіть. (Путін, іде назад, смієть ся: говорить йому тихо, Микола суетить ся.)

Микола. То впускайте, впускайте їх!

Ява III.

Путін вводить двоє дівчат, молодих елегантно одягнутих.

Микола. Дуже, дуже я радий, що прийшли. (Подає крісло. Путін пішов, оглядаючись.)

Микола. Це знаєте отче, ті панночки, що я буду з ними базар встроював в Народнім Домі для Американців. (Дівчата сміють ся.) А вони з ними знайомі приведуть, багато і будемо тоді разом працювати для народної справи.

Уля (кланяєть ся). Дуже рад, що маємо таких людей.

Микола. Я теж дуже рад. Ну як ви проживаєте сїдайте, прошу вас! (Поправляє окуляри, дівчата сїдають.)

Настя. Живемо так собі, не добре і не зле, і демо в місто, ну і зайшли до вас по ділу.

Микола. По якому ділу? Ну кажіть, будемо слухать.

Варя. По якому? Щоб ви нам дали на плате, бо тепер вже вийшов новий стайл!

Микола. Ахи, хи, так новий, новий я ставлю дїм. (Показує їм на Улю, на їх махає. Уля побачив смієть ся закриваючись книгою.)

Настя. Та що нам до вашого дому, новий чи старий ставите.

Микола. Я знаю, що вам все однаково, який є то ви все працювати будете, хе, хе, хе, для народної справи...

Варя. Ну, нам нема часу... нас чекає автомобіль, давайте скорше!

Микола. (Оглядаєть ся, показує на Улю.) Отче! Може вже там на вас чекають?

Уля. Ні вони вас чекають!

Варя. Ви куди посилаєте вже один другого? А ми дурно їхали до вас? (Уля смієть ся і виходить.)

Варя (не пускає). Я вас не пущу.

Микола (до публіки). От попав ся я з ними, знаєте отець на службу ідуть, їх чекають, людей не можна так оставить.

Варя. А ми хіба не люди, що ви нас оставляєте? То нащо ви нам говорили приїхати?

Микола. Та я дуже радий, що прибули до нас! Але їм треба виповнити обовязок.

Уля (поглядає на дівчат і чіхаєть ся за голову).

Настя. Ну, то нам дайте на платя і ми поїдемо. А ви ідіть службу служіть. А так ми вас не пустимо. (Поставали на дверях.)

Микола (поглядає на Улю, Уля на Миколу і шкребчуть ся в голови.)

Путін (за дверима). Прошу отче! ідіть все вже готове.

Варя. Зараз! зараз.. (Микола закриває її рот.)

Уля. То давайте їм отче, що зробіть.

Микола (виймає гроші). Ну, то прошу, пустіть отця нехай ідуть. (Дає гроші, Уля поглядає і іде.)

Настя і Варя (разом) Ну, тепер нехай ідуть. (Обіймають Миколу, сміють ся гладять по плечах.)

Микола. Знаєте? Ви якось так не осторожно перед ним видали себе!

Варя. Та він же теж піп. (Микола сїв і обнімає їх.)

Микола. Хоть і піп... Але я не хотів би, щоб хто знав...

Настя. Та ми з ним того тиждня в кабареї були, по сто долярів нам дав...

Микола. Він?

Настя. Ми дзвонили до вас, а вас не було, то він сам приїхав. О, він красний чоловік, ми його любимо...

Микола. А які вам гроші давав, паперові, чи золоті?

Варя. Дав такі, які були в него в кишени.

Настя. А що, хіба не можна брать сто долярів?

Микола. Можна, можна, чому ні!

Варя. В мене було більше як сто.

Микола. Нічого! Для вас лучше як було більше.

Варя. А коли ви до нас приїдете? Ми хочемо з тої кватири переїждать.... Приходьте, поїдемо, найдемо добре мешкане. А то нам самим ніяково...

Микола (обнимає). З неділі, як я справлюсь. Тільки глядіть так, щоб він не знав.

Настя (смієть ся). О, ні, ні, він не буде знати. (Звонок.)

Микола. Хтось іде! Прошу вас не смійте нічого говорить (цілує їх руки).

Ява IV.

Колектор (входить кланяєть ся). Слава Ісусу Христу! (Цілує руку Миколі).

Микола. Слава на віки! А що скажете нам цікавого?

Колектор. Та ось приніс колекту на дім.

Микола. Колекту? То прошу сідати (подає крісло). Красно, красно. Гратулюю вам за се. Як би не ви, то не був би зачатий дім. Нема з ким працювати.

Колектор. Так, отче, так, треба працювати (дає гроші).

Микола. Гратуляцію вам складаю від всего українського народу і від себе. Але вас, знаєте чимсь треба зробить в Народнім Домі. Так вас не можливо оставить. Ви одні є, що так любите народну справу.

Колектор. Та знаєте, як діло іде добре, чому не попрацювати. А як діло в отця в руках, то знаємо, що все впорядку.

Микола. Порядок все мусить бути.

Колектор. Ось порахуйте мій лист, скільки тут понаписували, чи сходить ся з сумою. Бо знаєте, я вже не добачую на очи, бачу, що пише, але скільки то бог його знає.

Микола. Я вам вірю і без того листа. Ви вже в нас в парафії стоїте років десять.

Ява V.

Входить Уля.

Уля. Слава Ісусу Христу!

Колектор. Слава на віки, отче Уля. (Дівчата сміють ся).

Микола. Бачите отче нашого добродія. Двіста пятьдесять долярів принесли з колекти! Красно, красно, Ми повинні всі так робить. Ми всі є Українці, свідомий народ! Покажіть їм, отче книжку як внас все ведеть ся.

Уля (подає йому книжку, розгортає).

Микола. Ось бачите, центи рахуємо, ось три центи і ті записані.

Клектор. Добре, отче ви провадите рахунки, ніхто нічого не закине, так і треба, за те вас, отче нарід і поважає, що центи шануєте народні.

Микола. Инакше народна робота не піде, навіть сам не пишу в книзі, щоб не сказали, що я сам понаписував а отець Уля все провадить, а я тільки рахую.

Колектор. То дуже добре! Знаєте, отче, але я вас

попросив би, щоб мене звільнили з колекторства на якийсь час. Ноги болять як походжу, рано до роботи не можу піднятися. Отаких панночок молоденьких, посилайте за колектою (дівчата сьміють ся).

Микола. Вони також колектують і багато трудяться для добра народного. Вони багато помогли, і ще допоможуть.

Колектор. Добре мати таких людей! Ну як всі працюють, то і я вже буду до кінця.

Микола. Прошу вас, не кидайте, а до кінця провадьмо. Завтра будьте в церкві з жінкою, буду говорити за вас і почитувати на службі.

Колектор. Дякую вам отче! (Цїлує в руку.)

Микола. З богом, поздоровіть від мене жінку.

Колектор. Дякую, дякую. (Пішов.)

Варя (сьмієть ся). Що ви нас своїми колекторами поробили?

Микола (сьмієть ся). Перед людьми инакше не можна, треба казати...

Настя. Слухайте! Ви нам мало грошей дали, нам не стане, тепер все дороге...

Варя. Та ми на сій неділі більше і не будемо приходити.

Микола (дивить ся на Улю). Що ви? що ви, це чужі гроші.

Варя. Вам ще до вечера принесуть, давайте! (Бере з гаманцем, гроші взяла, а гаманець віддає назад). Ну тепер ми підемо! (Звінок.)

Микола. Чекайте, хтось іде, потім підете, а то щоб не підозрівали нічого! А ви глядїть...

Ява VI.

Входить другий колектор.

Колектор 2. Слава Ісусу Христу!

Микола. Слава навіки! Що скажете, нового що принесли?

Колектор 2. Та я знаєте приніс колекту, що зібрав.

Микола. То прошу сїдайте, не стійте, в вас ноги болять. Колекту знову принесли?

Колектор 2. Та трохи зібрав, оздечки рахуйте отче!

Микола (бере). Красно вам гратулюю, що ви так трудете ся для народної справи. Прошу взяти (дає цигара, той бере). Як би не ви, то і не можна булоб начинать Народного Дому.

Колектор 2. Треба, треба щиро працювати.

Микола. Але вас за таку щиру роботу треба чимось зробити в Народнім Домі, так лишень вас не можна! Треба вас зробити менажером Народного Дому!

Колектор 2. Дякую вам, отче! Але менежера треба письменного, щоб умів вести діло... А я?

Микола. Та що ви думаете? З письменним зробіте що небудь? Тільки богато говорить, а до роботи народної, то їх нема! От в бейзементі як політикують аж на двір чути крик... А на народну справу хоть цента хто дав сюди? Нема!

Колектор 2. А так отче, так...

Микола. Ось панночки отсі... Це високовчені паночки. Колумбійського Універсетету, а стають до помочи нам, збирають жертви. (Дівчата сьміють ся). І скрізь Американцям будуть презентувати наш дім, наше діло як ми тут робимо в Америці. Уже цікаві Американці розпитують, хто то стройть такий красний будинок? Що то за нарід? А наші політики не хотять навіть і доброго слова сказати!

Колектор 2. Так отче, хто працює для добра народа, то на того накидають ся. Але Господь милосердний дасть, то ми і без них скінчимо.

Микола. Мусимо скіньчить! Покажимо, що ми є Українці, культурний народ!

Колектор 2. А так, як нарід просвічений, культурний, то він щось робить...

Микола. Як би наш нарід не був культурним народом, то хіба мав би такий храм, як ви маєте? І два священики працюють, просвіщають нарід.

Колектор 2. Та вас отче за те нарід і поважає, що для него працюєте.

Микола. Мушу, бо хто буде? Нема кому... всі соціялістами поробились наші вчені. Як би не отець Уля, то нема кому і допомогти. Отче! Покажіть книжку нехай подивлять ся яка праця. (Уля показує, розгортає.)

Микола. Бачите, вся вже списана рахунками, треба другу купувати. Отак нехай хто другий веде рахунки. Ось бачите, центи тут записані! (Показує.)

Колектор 2. Боже! Скільки пописано. Отак отче і треба. Ну, я піду. Підпишіть картку. Я ще піду за колектою, раз всі, то і я піду з ними.

Микола. Красно вам гратулюю! Ви в нас перший чоловік. Прошу прийти завтра на службу, я буду почитувать вашу колекту, щоб кожний чув, який ви є робітник для народної справи.

Колектор 2. (Цілує в руку). Дякую, отче, будемо працювати. (пішов.)

Варя. Ну, от і ще є гроші, дайте нам тоді вже підемо!

Настя. Так, тоді вже підемо як дасьте (обіймає Миколу. Микола і Уля сьміють ся.)

Микола. Ну, що ви отче скажете на се?

Варя. Ну, ви нас не задержуйте, давайте!

Микола. Нічого не спішіть ся. А скажіть отче ввічі, як ви познайомились з ними? Я ніколи собі того не припускав, що ви їх знаєте? О цих ластівочок, хе, хе, хе.

Уля. Та я не той, так ви то...

Микола. Та як не той? Вони самі мені говорили,

що ви десь були з ними.

Уля. (Засоромив ся і відвертаєть ся від них).

Варя. Ну, мій Пупсік, не сороми ся. Ти не хотів того зробити. Але на щож чоловік живе на сьвітї?

Микола. Так! Та вже отче попались, то вже будемо мовчати один за другого.

Варя. Та ви вже рідня!

Микола. Так? Уже і отець в рідню попали? Ну, то гратулюю вам отче. А на лицї стали таким, хоть упокой вам сьпівать.

Варя. Тай справді, дивіть ся на його!

Уля. Я, я, не той, не той...

Варя. Ха, ха, ха, не той... (бере за руку Улю, співа мотів Камарнського і пританцьовує.)

Настя (бере за руку Миколу пританцьовує і співа). Со-святими упокой душ усобших і раба твоего (Микола пританцьовує сидячи на кріслі, Уля на него погляда і собі начина. Настя бере за руку Миколу з крісла, танцює з ним і співає. Варя бере Улю, і всі в танці зі співом “Со-святими упокой”.)

Микола (сїв сьмієть ся). Ха, ха, ха, от! От відправили похорони вашій душі заживо. Та ви і гулять добре вмієте!

Уля. Я ніколи в житю не гуляв, а тут не міг вдержатись.

Микола. Що в вашім житю було доброго? От з ким жите, хе, хе, хе. Мертвий з гробу встане, як на таких кралечок гляне, хе, хе, хе. (Плеще їх по плечах.)

Варя. Не щіпай сильно, бо в мене синяки будуть.

Микола. Ой, ти моє золото, дай я тебе поцілую (цілує.)

Варя. О тепер за те дай нам ті гроші.

Настя. Та нам треба їхать, вже трета година. А ми обіцяли на першу. Ну, давайте, ми поїдемо.

Уля. В мене нема, то в отця є.

Микола. А може вистарчить тих?

Варя. Ні! ні, не вистарчить, давайте!

Микола. Ну, то нате,порівно. Це від мене, а це від отця Улі. Тільки прошу ж вас, нікому не... (Дівчата виходять.)

Варя. Ні, ні! Бай! бай!

Настя. Бай! бай пупсік! (Уля відвернув ся, пішли)

Микола. Що це вона вас пупсіком називає?

Уля. А так їй щось на гадку прийшло. Ну, файні дівчата! Де ви з ними познайомились?

Микола. В контрах, як їздив сповідать. А тепер як ми їх запишемо?

Уля. Та сюди під одну рубрику (показує на книгу).

Микола. Та так, так, тільки прошу з центами, що-би завше нерівно було.

Уля. А як записати, на які видатки їх видали?

Микола. Та лоєрови дали за справу.

Уля. За яку справу? Суду не було внас! Хиба інжиніру за перероблене пляну.

Микола. Так, дуже добра, красна гадка, пишіть: за перероблене пляну скільки то скільки, однаково ніхто не знає скільки він куштує. А ви ті гроші куди записали, що ви дівчатам дали?

Уля. (треть ся.) Та я нікуди не записував бо...

Микола. Та що тут крить ся? Це ті що ви прийняли без мене.

Уля. Та є ті.

Микола. Ви мені хоть кажіть, як в кого берете, щоб не перебрехать нам. Часом запитають бува, а я не знаю, та і в церкві не виголошували за їх. Ви пригадайте скільки було, і від кого. А я завтра буду глосить в церкві.

Уля. Було триста від Іванчука Старого.

Микола. Ну, от добре, що знаємо тепер, скільки їх хоть було і від кого.

Ява VII.

Входить Рененкамф.

Микола. От і наш дипльомат. Ну, що нового чувати?

Рененкамф. Богато дечого чувати, нарід наш все любить політикувати.

Микола. Ну, шож вони там політують?

Рененкамф. Та я був в сальонї, тут в нашого і приходили деякі наші католики. Ну, начали розмову за вас, за дім, чому кажуть нема ніяких справоздань фінансових на мітінгу.

Микола. А ви що їм сказали?

Рененкамф. Зайдїть кажу до отця на офіс, тай подивіть ся в книгу, що там робить ся. Там цент і той рахують.

Микола. Дуже красно ви йому відповіли. Та то їх все підбивають такі Матейки, хиба не бачите, що на мітінгу робить ся. Прошу, пане Рененкамф. закурїть (Ренекамф бере і курить). Сего тиждня буде мітінг і вони будуть домагатись справозданя. То ви там всіх поінформуєте, щоб було справоздане загально, пісьля окінченя дому правда отче?

Уля. Та так добре, я теж так думаю. А як хто хоче знати, то нехай прийде сюди.

Микола. Так добре буде, нехай дивить ся, хе, хе,

Рененкамф. Хиба він думаєте має стілько розуму, щоб прийти і переглядати книгу? То він там розумний, а тут то і слова не промовить. А то найліпше буде зажадати від вас рахунків тоді, як дім буде скінчений!

Микола. Власно, що так.

Рененкамф. Треба буде трохи на це поагітувати. Чи колекти не принесли?

Микола. Трохи принесли, а вам богато на агітацію потреба?

Рененкамф. Скільки дасте, то возьму.

Микола (дає гроші). Натє сотку, та гарненько заагітуйте.

Рененкамф. Так добре буде. Чи ви вже кандидатів наіменували на менежера для Народного Дому? Другі кажуть, що ви наіменували.

Микола. Та де там! Ви теж всім обіцяйте, що мов будете чимсь в Народнім Домі... А там як прийдець ся то кромі вас ніхто не буде. Нема нікого другого кромі вас.

Рененкамф. Та певно так. Ну, я піду, сьогодні субота, то вони свобідні, гуляють в сальонах. (Пішов.)

Уля. Він добре з народом знаець ся, то його послухають.

Микола. Инакше не можна, хоть треба дати але не даром. Він як скаже так і зробить. Хоть взяв чотири сотки за агітацію, щоб парафіяньні доми купили під Народний Дім, ну то варт було йому і дать, бо купили за ту ціну яку ми назначили. А так, що з кучою було робить? Ніхто за половину ціни не хотів брати.

Уля. О то він добре стараець ся для нас?

Микола. Для нас і для себе. (Звінок.)

Ява VIII.

Микола впуска дівчину. **Худенька, молоденька висока**

Феська. Слава Ісусу Христу. (Цілує в руку.)

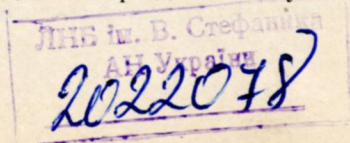
Микола. Слава навіки. Що скажети нам?

Феська. Та я отче прийшла, хочу закупити в вертепі святого Ісуса.

Микола. Опізнались. Вже всі святі розкуплені давно на перед.

Феська. І матер божа закуплена?

Микола. Всі, та то треба на перед замовляти, деж ви хотіли, щоб перед самим різдвом не були за-

куплені? Та то стид був би нашому народови.

Феська. Простіт мені отче! Я скорше не могла, бо не мала грошей. А тепер запрацювала богу дякувати тай прийшла. Тай не вдостоялось мені закупити.

Микола. Ні! Раз вам господь допоміг запрацювати маєток, то ви мусете щось купити, щоб було втіхою для него. Аджеж він вам поміг запрацюваати.

Феська. То ви отче порадьте, що купити?

Микола. Хиба ягничку, що стоїть коло святих в вертепі. Правда отче, Уля?

Уля. Певно, вони були при тім, як Христос народив ся.

Микола. То так, ягничку купіть.

Феська. То можна до неї і молитись?

Микола. А як же! Гляньте на образок і побачите, що стоять вівці коло ясел і до них молять ся теж, закупляйте, бо скоро розберуть то будете по тім жалувати.

Феська. А скільки коштує одна?

Микола. Та з вас не дорого треба брати, бо ми вас знаємо, Долярів дваднять пять, за дві неділі свят....

Феська. Чи і службу божу можна її відслужити?

Микола. А чом ні? Можна і треба! Конче треба відслужить... Отже з довгою службою то трийцять і пять долярів.

Феська. Добре отче! (Дає гроші.)

Микола. Ви як бачу дуже розумна дівчина, по вченому поступаєте.

Феська. Отче! Я хочу подивитись на свою ягничку.

Микола. Нема в мене ключів від церкви, прийдіть на службу, то я вам покажу. А на дім ви зі своєї ласки нічого не даєте? Вже кінчаємо, дуже красний дім буде.

Феська. Хиба десять долярів, бо в мене більше не має.

Микола. Буде тепер десять, а як у вас будуть гроші, то ви дасте сами, я вас знаю (дівчина дає гроші). Але ви розумна дівчина. Вас так не можна оставить, вас треба чимсь зробити в Народнім Домі, показати всему народові, хто ви є. Красно вам гратулюю від імени цілого українського народа!

Феська. Ну, бувайте здорові, як в мене будуть, я ще дам (цілує в руку).

Микола. Я знаю, що ви дасьте, так не оставити, щоб не дати. Ви в нас перша патріотка. (Пішла).

Уля (сьмієть ся). Ну, ну, ви вмієте з ними обходитись.

Микола. Та инакше не можна з нашим народом. Вівця вівцю купує. Ну, не продам я її, то вона піде та в жида купить якого святого.

Уля. Та ще й службу овечці служить.

Микола. Вона оце пішла і думає, а що се овечка в церкві робить зі святими? Ще сотні літ пройнуть поки народ обдумаєть ся, що з него сьміють ся.

Уля. Ото щоб Швейцар з нею за соціялізм поговорив!

Микола. Е! Говори отакому за соціялізм! Хе, хе, хе! Як вони говорять то ми на тім користаємо, бо привить, вас треба чимсь зробити в Народном Домі, походить і говорить, согрішила отче, слухала безбожника, відслужить службу божу. (Звінок.)

Ява ІХ.

Микола одчинає, входить **Хвостинят**, на лиці їхідний височенький, худенький.

Хвостинят. Слава Ісусу, отче!

Микола. Слава на віки! Прошу сїдайте... Що нового в вас? (дає закурить.) Прошу візьміть закурить. Що чувати в Федерації? Ви там буваєте. Що там на-

ші політекери роблять?, бо якось їх не бачу.

Хвостинят. Та знаєте, все хочять згорнути на-рід до купи і ним рядити.

Микола. Ну, а як нарід на те задивляється? Я чую, що незадоволених багато.

Хвостинят. Е! так там, знаєте на мітінгах їм за-кидають, де часопись та, що обіцяли?

Микола. Власно, вони нічого не роблять, не хо-тять працювати для народа. От ми працюємо, нам ніхто нічого не кине. Ми всі разом, ми всі Україн-ці! Чом їм з нами не йти разом працювати для доб-ра народнього? Але не хочять, цурають ся свого на-рода. Як би ви так, знаєте як мудрий чоловік на мі-тінгу, як бувають делегати, особливо чужі тих полі-тикерів слівцем острим займили, особливо Швей-цера! Та і всю Федерацію запитуйте, для чого вона є? Як вони Українці, то нехай ідуть до Народного Дому!

Хвостинят. Я власно вже казав. Та ось в них буде зїзд, то я перед всіма делегатами їх буду, остренько запитувати.

Микола. Так, красно, дуже красно, ще і других поінформуйте на те. Прошу, закурить ще! А як Фе-дерація розв'яжеть ся, то тоді до нас прийдуть, бо ку-ди їм дітись?

Хвостинят. Я оброблю все так, неначе нічого не знаю.

Микола. Еге, еге, політично все треба робить, політично.

Уля. Хто там більше всего радить?

Микола. Швейцер! Але ми його обідимо ззаду.

Хвостинят. Я буду старатись все обробить.

Микола. Як ви те діло обробите гарненько, то тоді ви дипломат! Мені оце на гадку прийшло пи-тане, думав все, як вас бачив та забув. Я вас знаєте хочу зробить в Народнім Домі директором і мене-жером, заряджувати цілим Народним Домом. Нема

знаєте кого иньшого, а до того ви є ситизен, і розумний чоловік в цілім місті. Нема такого другого як ви! Як ви скажете? Бо я вже людей добираю за-здалегідь.

Хвостинят. Та як ви кажете, то треба бути.

Микола. Прошуж вас, не віткажіть ся і мене не підведіть.

.. **Хвостинят.** Ну, то будемо працювати. (Пішов.)

Уля. А він має вплив на нарід?

Микола. Та хиба не знаєте нашого народу? Я його на мітінгу похваляю, то вони думають, що він розумний. Але як він одному та другому скаже, то і піде поголоска. Та треба нам якось з сего діла ви-лізти. (Звінок.) Хтось іде.. (відчиняє двері.)

Ява X.

Входить дівчина і плаче.

Дівчина. Слава Ісусу Христу. (Цілує в руку).

Микола. Слава на віки. Що з вами, чого запла-кані?

Дівчина. Я згубила гроші і не знаю де?

Микола. Боже! А багато їх було?

Дівчина. Сто пятьдесять долярів...

Микола. Сто пядесять! Це Господь за щось вас покарав! Ви коли постите?

Дівчина. Та я сего року не постила, простіть ме-ні.

Микола. Не постили? Мабудь і колекти не пла-тили?

Дівчина. Ні! отче!

Микола. Чуєте, отче! Та як можна? Це вас Гос-подь покарав за те.

Дівчина. Більше сего не буде, отче, простіть мені!

Микола. Я вам прощаю, а Господу Богу треба

помолитись. Службу божу відслужить і висповідайтесь. Та то я собі не можу представити, який ви гріх маєте! Не постите ще й колекту не платите.

Дівчина. Та я хочу службу божу наняти...

Микола. Конче треба велику службу божу наняти.

Дівчина. А скільки буде коштувати служба божа велика?

Микола. Десять долярів зі всім, зі свічками і ладаном. (Дівчина дає.) Завтра приходіть на службу божу та помолитись господу богу.

Дівчина. Добре. (Цілує в руку і виходить.)

Микола. Бачите? От і проповідуй їй правду життя!

Уля. Шкода часу. (Звінок.)

Микола. О! Хтось іде. (Пішов відчиняти двері.)

Ява XI.

Входять Варя і Настя.

Микола. О! А ви казали, що не зайдете більше?

Варя. Та ми не думали, але пішли в стор та набрали а нам не стало доплатить.

Микола. Як не стало? То на що ви так багато набирали?

Варя. Коли треба. (ласкаво говорить іде до него) Ну, ти мій царик не сердься на нас. (Гладить его — Микола усміхається.)

Настя. А ти мій пупсік сердишся, чи ні?

Уля. Та я не пупсік, на що ви мене так прозиваєте?

Настя. Ну, як сердишся, то не буду я так тебе звати.

Микола. Але тут якесь повітре тяжке, ходім, туди, там вітер трохи з ярду подуває. (іде з нею і оглядається на Улю, усміхається.)

Уля (роздивляється). На що ви йому казали, що я був з вами?

Настя. Ну, так щож таке, він же теж піп. Не сердь ся. (лоскоче його по під руку).

Уля. Ух, я боюсь лоскоту, не лоскотіть не, не...

Настя. Який ви трус стали... А їх нема, то ходім і ми на свіже повітре, бо тут тяжко, (бере за руку і пішли в другі двері.)

Ява XII.

Путін входить в середні двері

Путін. Отче! ідть... (розглядається.) Деж вони ділись? Нї одного нема! Хиба може в тій кімнатї? (іде до дверей торгоає.)

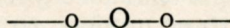
Микола (кричить). Не можна, не можна. Прошу почекати!

Путін. Добре, добре, отче. Я почекаю! (Іде назад.) Треба, щоб отець Уля ішли, бо отець Микола заняті (іде до других, торгоа в двері.)

Уля. Почекайте, я зараз, зараз прийду....

Путін. (Назад відходить помаленьку.) Занятї!.. Мабудь вони когонебудь сповідають...

Завіса спадає.

ДІЯ ДРУГА.

На сцені Микола і Уля.

Микола. Ну, як би його скорше з рук здати, поки ще не було з банку виплачувать моргич.

Уля. Подумайте, подумайте над тим. Чи то правда, що Матейко на мітінгу так в вічі вам казав?

Микола. Так, ще і других бунтує... Я вже не знав,

що робить та давай його хвалить. Такі стали зарозумілі, що товаришом називають.

Уля. Виб кого небудь на мітінг брали з таких, що ще вони його не знають, щоб було поки що тихо. А так сказати по правді не має кому його і передати.

Микола. Та я вже на приміті маю, доктора Мефодія. Хотів би з вами поговорити, що ви об нім думаєте. Я його сьогодні запросив нарочно сюди прийти.

Уля. Так то добре буде, його ще не розпізнав, то ви з ним робіть скорше діло. Я трохи догадував ся вже що ви його хочете для чогось вжити. Дурноб за него в церкві не говорили.

Микола. Та треба щось зробити, бо не має другого такого, булоб лучше, як би ці з Федерації взяли. Але не хотять. Я і просив і обіцяв, але не хотять. (Звінок.) О! Це мабудь іде Мефодій. (Одчиня двері.)

Ява I.

Входить Мефодій.

Микола. Кого я бачу в себе! Отче! Бачите, хто се прийшов до нас. Прошу сідати дорогий гостю. (Мефодій сів, Микола дає цигаро.) Прошу взяти закурити. Але треба вам сказати, нарід одушевлений вами! Тішити ся, що має такого ученого українського лікаря. До мене хто не прийде, то зараз говорить за вас.

Мефодій. Ге, ге, ге. Тішуть ся мною?

Микола. Так! Та як не тішитись? Ви великий чоловік! Я за вас вчора говорив в церкві, мабуть з години, то нарід так слухав і тішив ся, що як повиходили то тільки і говорили за вас! Правда отче?

Уля. Що й казати..., бо ви їм добре доктора представили.

Микола. Чом не представити, коли вони того заслужили. Великий чоловік!

Мефодій. Та власно воно так, треба підпирати своїх а не чужих.

Микола. Так! Але ви тут шалений бізнес зробіте, як будети іти з народом! Вам треба так у всі товариства бенефітові записатись членом, знаєте? То буде політично. А я до того поагітую по всіх товариствах, щоб вони вас мали у себе за почитного лікаря в товаристві! Розумієте, щоби ви були в повазі! А ви як скажете?

Мефодій. Я думаю добре буде так, як ви кажете.

Микола. Ну, як ви згоджуєтесь, то так і буде. Будуть вони вас шанувати більше. З нашим народом треба обходитись легко і дипломатично. І когось мають шанувати, як не вас? Ну, розкажіть як там ваша Федерація стоїть, бо ми нігде не буваємо то і нічого не знаємо.

Мефодій. Ге, ге, ге, та отак як звичайно. Я хоть і голова там, але сам не знаю, що воно там робить ся. Їздять, говорять, агітують нарід, для чого, то я сам не знаю.

Микола. Правда, по розумному ви говорите. Ви чоловік науковий, і знаєте наш нарід. От кого нам треба в Народнім Домі наставить головою, щоб всім заряджувати! Оці наші політики і хотять бути, але я їм не дам, не допущу, бо се народна справа. Ви ж бачили який красний будинок в нас строїть ся. Ну, то треба красного директора, щоб провадив. Правда, отче, їх треба зробить головним головою Народного Дому?

Уля. Конче! Се народна справа.

Микола. Отже будемо говорить за се діло. Ви є директор Народного Дому. Нарід того хоче! А яку ви собі платню жадаєте за свій труд? Прецінь ви інтелегентний чоловік, ми даром не хочемо, щоб ви працювали один на таку громаду. Кілько схочете, тільки нарід дасть! Се народна справа!

Мефодій. А ще хто буде зі мною в деректорстві чи я один?

Микола. Одні ви будете! Я других не допущу до сего. Ми вам весь дім здамо на ваші руки. Ви в нас найбільший чоловік! Ви тільки раз в тиждни на дві годині зайдете, подивитесь дасте розпоряджене другим, як що робить, тай підете до хати...

Мефодій. Воно то так, народна справа, але я не хочу тратить свій час дармо, треба житя робить.

Микола. Та певно, що так треба житя робить. Мусите!

Мефодій. Та як на вашу думку, скільки треба взяти? Ви лучше знаєте, як я.

Микола. Я думаю долярів сто в місяць поки що, як ви скажете?

Мефодій. Як би дали, то булоб добре!

Микола. Дамо! Нарід дасть! Що значить дати сто долярів в місяць свому чоловікови? Це поки що, а пізнійше, то ми двіста дамо. Бо ми всі Українці. Український нарід! А ви зараз беріть і провадьте діло.. А я дуже рад, що ви будете в Народнім Домі деректором.

Ява II.

Входить п'яний Рененкамф.

Рененкамф. Слава Ісусу Христу!

Микола. Слава на віки! Прошу сідати. (Дає сигаро.) Закурить свіжих. Це наш менежер, пане доктор. Рененкамф! Наш доктор буде деректором Народно-го Дому!

Рененкамф. Дуже красно, як так...

Микола. О! Бачите, як тішать ся, що ви деректором! Я вам кажу, що нарід буде казити ся з радости, що ви прийняли деректорство! Отже ми радьмо,

як той дім в життя впровадити? Як ви скажете доктор?

Мефодій. Та я гадаю так треба, щоб був рух і нарід щоб горнув ся коло него. (Рененкамф дрімає)

Микола. Дуже розумно!

Мифодій. Знаєте, треба читать лекції, зі вступом малим, щоб нарід приходив і щоб було чим заплатити колекторови, та і на світло. Давати такі забави різні з обіцянкою, мов пироги будуть, або голубці, приходьте до нас. або такі всякі обіцянки, щоб цікаво виглядало...

Микола. Знаменита ідея.

Рененкамф (буркоче). Наливай ще одну!

Микола Бачите сего бідного чоловіка, він в Народнім Домі сам працює як бик, сам дає раду всему.. Та з горя аж напив ся, заснув, бо не має часу виспатись. Отже так, то красно буде, такі забави з обіцянками. Нарід думатиме, що то так? Треба піти..., правда отче то знаменита гадка!

Уля. Дуже цікава буде забава!..

Мефодій. Ну, а так серед неділі танці, учить народ танцювати щоб він розвивав ся трохи...

Микола. Красно! Нехай тішать ся, що має гарний будинок! А в нас є знаєте професорки з Колумбійського Університету. Будуть наш нарід вчить танцювати. Ті знаєте, отче, що були за інформаціями.

Уля. (Сьмієть ся, закриваєть ся книжкою.)

Мефодій. Ну, от і піде діло! (Встає скривив ся.) Ну, знаєте цей менежер розпоряджуєть ся неначе в себе в дома.

Микола. Що? Вибачте йому, то все з горя, клопоти великі має.

Ява III.

Входить Путін.

Путін. Слава Ісусу Христу, пане доктор!

Мефодій (кланяєть ся). Слава на віки!

Микола. Проведіть його до мешканя! Бачите не має коли заснуть! Балакав а — ж задрімав.

Путін (бере скривив ся).

Рененкамф (сплячий). Не одходь, наливай ще!
(Пішли.)

Микола. Отже добре, що ми вже обрадили! Завтра мітінг, я виберу спеціально делегатів, аби пішли до вас прохати, щоб ви прийняли директорство в Народнім Домі. А ви вдавайте, що нічого не знаєте, і не чули ні обчім, то знаєте більше вражине зробіть, та і для вас буде пошана, як так зробимо.

Мефодій. Добре, робіть як знаєте, а я піду бо мене чекають.

Микола (до него). Може вам потрібно на росходи які? То ви скажіть! Ми свої люди! Я знаю, що треба як чоловік до чого береть ся... На все потрібно. Але ви прийдіть знову, як вправитесь, я вам ще дещо хочу сказати.

Мефодій. Добре, я прийду як вправлюсь (пішов Микола підпроваджує).

Микола (сьмієть ся). Кажеть ся найшли того коника, що ми на нім провеземось.... Хе, хе, хе!

Уля. Він по мойому, той, трохи... вітром голова в него надута.

Микола. Е! не трохи, а багато того вітру в його голову надуто, хпба не чули, що плів. Перогами і танцями буде нарід просвіщати! Та то кождий скаже, що чогось бракує такому чоловікови. Але то нам добре на будучність, бо дім через рік — два і впаде. Ви самі бачите скільки позички, що треба проценти платить... А податки, а опал, світло і прислуга, то буде кошт, що жадні приходи його не покривють. А кому небудь треба сплачувати і позичку. Так що він не може встояти, а впаде. А впаде, то не наша вина бо ми не є урядниками, лиш той мудрий доктор... Ми збулись клопоту і честь маємо! Скажемо, як ми були,

то дім стояв, а ви готовий взяли тай не дотримали. То хто може народну справу провадить, ви, чи ми?

Уля. Як так, то дуже добре. Але ви йому не говорили, думатиме тепер, що є цілим мудрим Соломоном і гордий буде.

Микола. Інакше не можна, треба прихвалити. Але я тепер тїшусь, що буде по моему. Хе, хе, хе..

Уля. Та вже видно, що буде. А той, що ви йому сказали, ті дівчата будуть танці вчить?

Микола. Так! А може хто замітить, що вони сюди ходять, ну, і будуть запитувати. Хоть я і нічого не допускаю, але все буде лучше, як ми будемо чимсь загороджені, і нарід буде знати, що то є професорки, танців.... поважати їх буде..

Уля (смієть ся). Професорок, таких треба поважати треба... Ага, а ви отче переглядали сьогодні Робітника?

Микола. Ні! А що там такого?

Уля. Хтось написав за дім... і за вас таку небелицю що і читати стидно.

Микола. А де, де Робітник, дайте його сюди я прочитаю.

Уля (йому дає, Микола читає і мінить ся).

Микола. Це Матейко! Більше ніхто! Росписав ся чого я хочу все з рук як найскорше здати. (звірок).

ЯВА IV.

Микола впускає двох чоловіків з Робітниками
руках поздоровились.

Чоловік I. Чи ви отче читали, що тут написано на дім і на вас?

Микола. Ні! нічого не знаю.. А в якій то часописі написано?

Чоловік I. Та в Робітникови!

Микола. О! в Робітнику? То ви хиба Робітника

маєте за часопись? Та то шмата! Я в руки її ніколи не беру! Немає там чого читати! Зібрались там якісь баяри і пишуть що попало. Я їм не дивуюсь. Мудрий чоловік не буде дивуватись тому, що там написано.

Чоловік II. Але нащо її несуть під церкву продавати? Чом ви отче не заборонити?

Микола. Як я буду заборонювати, то на мене нарікать будуть, що я не бажаю аби нарід знав того що на мене написано. Нехай читають. Але мудрий чоловік не буде читати такі часописи і вірить в ті небелиці, що вони пишуть. От хоть би і ви, як розумний чоловік вірете в те що написано?

Чоловік II. Та певно ні!

Чоловік I. Я, то ніколи його і не читав, оце тільки взяв переглянуть що на вас написано.

Микола. Ну, от бачите, розумний чоловік не буде її читати, хоть і під церквою продають, бо читають другі поважні часописи, такі як Свобода, Америка, де отець Кінаш і отець Гундяк та пан Дуткевич редактори! Пишуть наукові статі для свого народа, де наш нарід читає і з того науку бере для себе.

Чоловік II. Я так і гадав, що ви інакше на се задивляєте ся.

Микола. Та певно, не дивуйтесь, то ще діти до науки не прийшли.

Чоловік I. Я й не дивую ся.

Микола. Будьте мудрими людьми, все з розумом беріть під розвагу.

ЯВА V.

Путін входить.

Путін. Отче! вже прийшли, все готове. Прошу!

Микола. Отче! Ви підіть відправте, бо чекають.
(Уля пішов, чути звінок.)

Чоловік II. Ну, і ми ходім не треба над сею дурницею розводитись. (ідуть.)

Микола. Певно, що не треба... Ви розумні. люди... тай і других успокоюйте (пішли).

ЯВА VI.

Микола впускає иншого чоловіка.

Микола. Кого я бачу! Дорогий гостю!, прошу ближше! Прошу сідати (подає крісло а відтак сигара) Прошу... візьміть...

Петро. Чи позволите отче закурить тут?

Микола. Та чом ні! Прошу! Як же ваша сімя, здоровенька?

Петро. Богу дякувати здорова!

Микола. То слава богу як так. Але ми вже згадували вчора на мітінгу про вас. Я за вас всім говорив, всі слухали, і дуже задоволені були.

Петро. Що говорили за мене?

Микола. Та знаєте, хочемо вас касієром зроби в Народнім Домі, бо то все було не здале! Не можливо касієром мати кого небудь, треба чолоріка порядного, розумного, патріота такого як ви... Ви мусете бути!

Петро. Та я знаєте занятий, я поміг би може чимсь другим.

Микола. Я знаю, ви у всім поможете... ви в нас перший чоловік! Отже ви є касієр Народного Дому! Під вашим распорядженем весь дім, і треба трохи його якось повести по бізнесовому, щоб він дохід давав. Знаєте в нас нема кому. А я знаю, ви здібні, бо бізнесмен і поведете по бізнесовому. А він кольосальні доходи буде давати, я рахував з отцем і доктором. Треба вам сказати, що доктор буде голова Народного Дому, от кого ми маємо!

Петро. Він згодив ся на се?

Микола. Та чом ні? То є народна справа! Він буде яко директор лекції читати! Він таку велику ідею має що як начне її вносити в Народний Дім, то народ буде горнутись як не знаю до чого.. А ще як ви будете! Кольосальні доходи будуть! Нам би треба порадитись що з доходами робить!

Петро. То добре, як такі люде ідуть з нами працювати.

Микола. То—то я і хочу всіх таких добрати вмілих людей, а тих дурнів зовсім на боці лишити.. А тут ще до того потрібно трохи грошей, десять тисяч, викупить моргич з банку, термін підійшов... Я вас прошу тимчасом будьте такі добрі позичте на це велике народне діло. Зробіте велику славу для себе і для всіх Українців.. Гроші будуть як в банку, до того ви сами касієр. Коли захочете, то тоді і візьмете назад..

Петро. Знаєте, я сам не можу зробить, треба обрідить з жінкою сю справу.

Микола. Я знаю, ви розумний чоловік і ви годитесь, то і вона згодить ся. Може ми зараз до вас підемо та я її представлю всю справу... Вона розумна жінчина! Перша Українка в Америці! Прошу, то знаєте на який час береть ся. Ви самі знаєте. Товариства знесуть гроші як я скажу їм, але то треба чекати.. бо знаєте який наш нарід.., не розуміє бізнесу... А тут треба зараз, народна справа не чекає. Прошу ж вас, поїдемо.. (Звінок, Микола відчиняє.)

ЯВА VI.

Входить 2 чоловіки, здоровкають ся, цілують в руку.

Микола. Ви за ділом?

Чоловік I. Е! Отче, за ділом прийшли, хочемо...

Микола. Я зараз мушу іти, а ви зачекайте отця, вони зараз прийдуть.

Чоловік II. Та ми хотіли вам показати, що тут на вас написано в Робітнику.

Микола. Не дивуйтесь, як що в тій часописи побачите... Хиба то Українці? Проти народної справи виступають! Хто там пише? Жиди! Кацапи!

Чоловік I. Але як би їх проучить, щоб не сьміли більше хулить імя ваше.

Микола. З ким ви там заведете справу? Коли вони проти народа! Проти України!

Чоловік II. Ну, тай соціалісти хочуть добра народови...

Микола. Певно! Я сам соціяліст! І ви также. Ми всі хочемо добра народови. Але вони не розуміють що є соціялізм! Проти народної справи виступають. А як ми соціялісти, то ми повинні всі разом іти! Всі разом будуємо Народний Дім! Всі даєм гроші! Все треба по розумному робить, як культурний нарід! Та ми повинні один за другого заступати, а не нападати на народну справу як жиди або кацапи!

Чоловік I. Так отче, так..

Микола. Я іду, а ви, як що хочети зачекати отця, то зачекайте. (Пішов з Петром).

Чоловік II. Отець наші все по розумному розсудять як треба.

Чоловік I. Вони навіть на їх не гніваються, що написали!

Чоловік II. Е! Отець наш добрий чоловік, другий їх зараз поарештував би за таку образу. (Звінок) Що се звоне куме!?

Чоловік I. Та чуєте, що звоне, ідіть відчиніть...

Чоловік II. Та можеб ви пішли куме.. я не знаю тут входів. (Звінок.)

Чоловік I. Ще звоне тай сильно, це певно по важному ділу. (відчиняє і оторопів.)

ЯВА VII.

Входить Варя і Настя.

(Обидва їм кланяються, дівчата весело держуть ся).

Варя. Гало!

Мужики. Слава на віки! (кланяються ся).

Варя (оглядаєть ся). Що, нема нікого?

Чоловік II. Отець поїхали в місто.

Варя. Як отець поїхали в місто, то чого ви тут сидите? (Настя і Варя тихо говорять.)

Чоловік I. От, так штука куме.

Чоловік II. Тай сміливі які. Не знаю, що і казати їм, кажіть ви куме!

Чоловік I. Мабудь розгнівались, що ми їх в руку не поцілювали..

Чоловік II. Осмілюсь вам їмосць сказати, що ми чекаємо отця Улі.

Варя. Хто їмосць? Вона чи?.. (Настя махає на неї рукою.)

Чоловік I. Бач, куме куди шибав, зараз нас бере на випит.

Чоловік II. Так! Щоб знати, що ми будем говорити за священників..

Чоловік I. Буцїм ми по виду не знаємо хто вони. Але ви, куме не проговоріть ся.

Варя. Може ви колекту принесли? Як вам ніколи то давайте ми возьмемо від вас.

Чоловік II. Ні, ні! За ділом. Ходїм куме та потім прийдемо.

Варя. Що ви собі у двох говорите?

Чоловіки (разом). Та нічого!.. нічого!.. (задом пішли в двері.)

Настя. Вони нас прийняли за попівських жінок...

Варя. А хиба ж ми не є?

ЯВА VIII.

Уля входить з люлькою в руці, оторопів.

Варя. От, він вже є!

Уля. А як ви сюда попали так не сподівано, скажіть мені?

Варя. Ми сюда прийшли а тут були два мужики і вони нас прийняли за їмосців (сьмієть ся).

Уля. Ви глядїть, осторожно з ними.

Настя. Ми запитували їх, може принесли колекту?

Варя. Щоб нам віддали..

Уля. О, ви сего не робїть, щоб не помітили..

Варя. Ми сегодня ідемо в Метреполїтен театр, кармен, Карузо співає.

Настя. Сегодня. Ми взяли ложу за двацять пять долярів, тільки не платили, бо не було грошей... дайте нам, ми підемо і заплатимо, тоді і ви підете з нами підете (Уля курить люльку).

Варя. Що ви все ту люльку смокчете! Покиньте її хоть тоді курить коли ми є.. (Уля перестає курить) Від вас смердить тим тютюном, що і близько стояти не можна. (Плює.)

Уля. То вам смердить не привченим, а нам то пахує.

Варя. Ви мабудь і в церкві замість кадила, люльку вживаєте..

Настя. Оставьте не потрібну мову.. нам нема часу, дай, бо треба спішитись..

Уля (в кармані длубає і дає).

Настя. Тільки пятьдесят? Це мало!..

Уля. Я вечером принесу ще, а тепер не маю.. Тільки ви глядїть, бо я це даю так, щоб ніхто не знав.

Варя. Як ще дасте, то ми не скажемо (ідуть).

Уля. Що не хочете дати і поцілуйчика?

Настя. Ну, на, на цілуй (дає руки).

Варя. Ще й мої на, як мало тобі тих (дає руки).

Уля (сміється цілує і прицмакує).

Настя. Та що ти так цмокаєш? Диви всю пудру з рук позлизував (вирвала руку, махає) бай.. — бай.. (пішли.)

Уля (щока одна в пудрі). Ох, неначе аж поздоровшав охо, хо, хо, що то значить...

ЯВА ІХ.

Входить Путін.

Путін. Отче, ви взяли ті гроші, що на євангелії були?

Уля. Які гроші? Я не брав ніяких грошей.

Путін. Хтож це взяв? Нікого не було в церкві крім вас.

Уля. А може їх і до мого приходу не було? А може вітер поруздавав по церкві? Ви б подивились гарненько!

Путін. Ще не було в нас такої okazji.. щоб вітер роздував гроші, хиба може в вас роздував?

Уля (сердито). Роздував і в вас, знаємо ми вас.

Путін. Прошу не ображатись, знаємо і ми вас!

Уля. Ну, вже хтоб говорив иньший, а не ви, ба-чу я як ви собі до кишені кладете.

Путін. А ви докажете це мені?

Уля. Докажу! Міг би сторож церковний в такім будинку мешкати, щей наймичку тримати?

Путін. А ви де мешкаєте, тут хиба?.. Ви себе оправдайте перед тим, що бе поклони, а не перед мною! Роздивив ся я яка ви райська птиця!.. Перед народом удаєте такого христосика, що ну! А одвернетесь від него, то тільки з Юдою зрівняти вас можна.

Уля. Ти щось розійшов ся сьогодні, хай прийдуть отець, я все розкажу!

святих пообмивати. Розходів найдеть ся... багато... Рахувать, що гроші пішли на всякі реперації в церкві.. (звінок, Микола одчиняє двері).

ЯВА XI.

Входить Гнат, цілує в руку.

Гнат. Слава Ісусу!

Микола. Слава на віки, що скажете?

Гнат. Та прийшов до вас отче, щоб відправили похорон жіннці.

Микола. Хиба вмерла?

Гнат. Померла, нехай їй царство небесне буде...

Микола. Шкода! Шкода і мені... і довго вона хорила?

Гнат. Місяців два покійна проболіла.

Микола. Два місяці? Чом же ви не закликали нашого українського доктора?

Гнат. Не знав, аж тепер довідав ся за него...

Микола. Шкода, що не знали, міг би допомогти покійниці і відратував би від смерти.

Гнат. Відратував би від смерти?

Микола. Та певно! Он бачите який Новий Союз сильний, бо доктор Мифодій там лікарем, смерти туди не допускає... Шкода, шкода, що ви не знали за него.. Ну, може так Бог дав, все від бога зависить!

Гнат. Та то як ви кажете, може так бог дав.

Микола. Коли ви хочете її ховати?

Гнат. Я гадаю завтра, в годині другій, не знаю чи ви, отче, будете свободні, то від вас залежить..

Микола. Добре, нехай буде так.

Гнат. А скільки отець жадають собі за труд?

Микола. Та так, як має бути.. Двацятьпять долярів.

Гнат. Може, ви отче щось би спустили тепер, я не роблю дві неділі, тай хороба коштувала..

Микола. Отак.. Що то наш нарід не має почутя до покійного! Та прецінь вона вам була порядна жінка? то треба твердо поховати і помолитись господо милосердному, щоб душу прийняв і простив гріхи її.

Гнат. Так, отче так, вибачте мені, що я образив вас, я несвідомий чоловік...

Микола. Ні, Ви є свідомий, розумний чоловік, по мудрому поступили, що запитали. Тепер ви маєте пояснення, на що ті гроші беруться, то для покійниці!

Гнат. Дякую вам, (Виймає гроші і дає, Микола взяв.)

Микола. Тепер господь миросердний знатиме, що ви її шануєте. (Гнат пішов, Уля смієть ся.)

Микола. З нашим народом інакше не можна.

ЯВА XII.

Путін входить.

Путін. Все готове отче, ідїть бо вони спішать ся їхати.

Микола. Отче! Ви вмієте на скоро ідїть відправте.

Путін. Та вони глухі! Читати багато не треба, кадиллом махнете, дасте поцілувати Евангелію, тай кінець.

Микола. То, то добре. А як спитає чого коротка, то нехай в неділю прийде дослухає. (Уля пішов.)

Путін. Отче, я тих грошей не брав, то він взяв.

Микола. Я знаю, що він, а ви не лишайте на виднім місци. Який би не був священник, то ви гроші ховайте, або мені давайте (звінок, Микола відчиняє двері, Путін пішов в церкву).

ЯВА XIII.

Входить Мефодій.

Микола. Кого я бачу! Прошу, прошу, сідайте... (дає цигари, Мифодій сідає). Прошу запаліть. А знаєте тут перед вами приходили наші люди. Але як вони вас сподобали, то я і не можу сказати! Дуже хвалили.

Мефодій. З нашим народом треба вміти обходити ся.

Микола. Так, а ви вмієте, за те вони вас і шанують... Та бо й є за що! Ви в нас перший чоловік!

Мефодій. Я трохи знаю як до кого говорить. Не так як наші політики, що заводять дискусію з хлопами. Ну, той не диво, що ви їх не приймаєте до народної справи.

Микола. Не прийму ніколи! Правда ваша! От, хотьби взяти Січинського, чого йому треба іти, організувати якісь партії, їздить, яка з того користь? Та ще й проти нас священників. Я йому казав, як самому Українцеві, будьте з нами, та ми всі Українці! Ні! тепер самі бачите нащо звів ся... А от ви, дуже мудро поступаєте!

Мефодій. Я вже сам не знаю, на що того... Я голова а не бачу користи, щоб там працювати.

Микола. І не працюйте! Не треба час марнувати! Ви вчений чоловік, от будете працювати в нас то ми ваш труд оцінимо... Знаєте я забув вам сказати, вчора з отцем Понятишиним і обговорювали народну справу. А знаєте яку? Ми хочемо скликати на засідане всіх священників і вислати з Америки делегата до Київської Ради, як представителя від всего українського народу в Америці!

Мефодій. То булоб дуже добре, добра гадка.

Микола. Та певно! Мусимо так зробити! Але ми

застановились на тім, кого вишлемо з наших Українців?

Мефодій. Певно, що на тім треба застановитись.

Микола. Розумієть ся! Треба великого чоловіка, щоб нарід його послухав тут і в Київі! Знаєте священник не може лишити парафію і поїхати, бо і так священників брак. От я і думаю, наш доктор мудрий чоловік і нарід має до вас довіре і довіряє вам на руки цілий Народний Дім... Це не що будь, се важна точка, яко директор ви маєте цілий нарід за собою! То я за вас і начав говорити. Кажу, що ви вже є директором Народного Дому і лікарем Союзу, за Федерацию не згадував, бо її треба вам лишити, то я і кажу, що крім вас нема нікого. Тільки ви можете бути послом до Київської Ради! І всі на вас згодились! Одноголосно! Отже буде слідуєче засідане через місяць, ви вже формально будете тоді директором Народного Дому і ми дамо до відіма всім, що ціла Америка буде вже знати хто ви, і як ню-йорські Українці вам довіряють. Як голова Народного Дому ви будете мати значіне і в Київі і в Вашингтоні, всюди.

Мефодій. Дуже я вам отче дякую, що ви мене так скрізь репрезентуєте.

Микола. Я завше свій мудрий народ люблю. А хто в нас мудрійший від вас? Ви в нас перший Українець. (Звінок.)

ЯВА XIV.

Входить Уля.

Мефодій. Ну, я піду, бо може мене вже хто чекає.

Микола (підпроваджає). То прошу приступайте до Народного Дому як найскорше! (Мефодій пішов)

Микола (вертаєть ся, читаючи лист).

Уля. Що там такого отче?

Микола. Та це з банку прийшло повідомлене, щоб платить.

Уля. Платить?

Микола. Треба написати лист в банк, що через неділю заплатимо всі довги.

Уля. А що ви заплатите?

Микола. Та що нам тоді буде заділо? Ми вже не будемо урядниками! Нехай ті платять, що будуть!

Уля. Хе, хе, хе, Знаменито! Нехай ті платять, що возьмуть дім.

Микола. Та певно, тому й я спішусь віддати кому. Тоді такими листами сушить собі не буду голови. Пишіть лист, що через неділю буде з процентами заплачено.

ЯВА XV.

Рененкамф входить.

Рененкамф. Слав Ісусу Христу.

Микола. Слава навіки, прошу сідати, що там чувати нового?

Рененкамф. Є новина! Говорять, що Народний Дім піде на ліцитацію!

Микола. Хто говорив?

Рененкамф. Наші діячі, вже начали рахувати росходи і приходи і вирахуваали, що дім не може оплатить себе...

Микола. Ви як чуєте від кого таку мову, то його до мене спровадьте, щоб не розносили в нарід..

Рененкамф. То все Федераційники вносять в нарід...

Микола. Я теж так думаю. Але ми побідимо тих політикерів, ми їм покажемо, хо ми є!

Уля. Хиба вони що говорять перед народом за дім?

Микола. Та хиба не бачите, що не хочать разом з нами іти? Навіть лекцій не хочуть читати от Народного Дому.

Рененкамф. Люди вже й жертви перестали давати.

Микола. Нічого, нехай не дають.. Завтра мітінг і ми все передамо доктору Мефодію. Ви будете менажером. А ви поки що доктора хваліть перед всіма, кажіть, що нема такого вченого на землі Вашингтона, як він! (Рененкамф смієть ся.) Він смієть ся, глядіть отче!

Уля. Побачите, що він ще мудрійший буде як по-буде в ваших руках.

Микола. То—то, не зле для него буде. Наука робить чоловіка мудрим. (Звінок, Микола відчиняє.) Прошу! Отче, наші колектори прийшли.

ЯВА XVI.

Входять Варя і Настя.

Варя. Слава Ісусу!..

Микола. Слава на віки, на віки. (Дивить ся на Рененкамфа.) Я звами потім поговорю, в мене є важна справа з колекторами. Прошу, зайдіть в другу кімнату. (Варя і Настя пішли, Микола за ними.)

Рененкамф (скрабаєть ся в голову, дивить ся за ними). Хто вони такі?

Уля. Професорки. Вони багато працюють для української справи.

Рененкамф. Видно по них.

Уля. Вас ніхто не чекає в Народнім Домі?

Ренекамф (в бік). От куди закида! Чекають, добре, що ви мені нагадали. (Пішов.)

Уля (по тихеньку іде і заглядає в двері в дїрку)

ЯВА XVII.

Два мижики входять, ті що були передтим.

Чоловік I. Слава Ісус (роздивляють ся).

Чоловік II. Що то отець роблять?

Чоловік I. Мабудь щось загубили коло дверей, ходім поможемо шукати. (Ідуть.)

Уля (почув стук перелякано повернув ся). Як ви зайшли сюди? Цсс, — цсс, будьте тихо (пальцем грозить.)

Мужики (назад, оторопіли). Що такого, отче?

Уля. Отець сильно хорі.

Мужики. Господи..

Уля. Ідїть молїть ся за їх здоровле!

Чоловік II. Позвольте, ми з ними хоть попрощаємось.

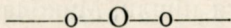
Уля. Не можна нікому іти. Я навіть не могу. Я тільки підслухував як духовник їхне диханіє.

Чоловік I. А доктор є коло них?

Уля. Ні, милосерні сестриці ходять коло них, це все їх отой дїм так вгоняє в хоробу. Праця!

Чоловік I. А правда, вони за богато працюють для народу. Ходім куме, змовимо за них молитву. (Пішли.)

Занавіс.

АКТ ТРЕТИЙ.

Микола сидить, Уля під стїну вперся і курить.

Микола. Завтра в нас вінчанє і трое христин, а в Бронкс ви отче поїдете в годині четвертїй або пятїй..

Уля. Треба завтра Службу скорше відправити, щоб все зробить на час.

Микола. Не треба спішитись, тепер часу вільного досить, уже здали з себе ту буду, що нею собі голови сушили.

Уля. Але взяли все, ще й в руку поцілували.

Микола. Побачимо, як вони його без нас поведуть. Чи ще довго будуть тримати.

Уля. Вони не будуть вести, а будуть підбіяти за ним

Микола. Правда, хіба доктор буде що робити?

Уля. Буде, доки будуть платити. Але що він вміє? Що то він вам говорив на одинци?

Микола. Питав, чи був який мітинг за вибір посла до Київа.

Уля. О! То він справді повірив! А щож ви йому говорили?

Микола. Що не було ще загальної ради, але кажу, голосоване іде за вами. Нарід голосує. А він каже, а скільки я голосів дістав вже?

Уля. А ви йому що говорили?

Микола. Кажу, що всі подають голоси за вами!

Уля (сміється). Нехай бере мішок, та голоси складає в него.

Микола. Хе, хе, хе! А що ви думаете? Чого доброго, візьме мішок через плечі, тай буде ходити голоси збирать. (Звінок, Микола відчиняє.)

ЯВА І.

Входить два мужики.

Обидва (разом). Слава Ісусу!

Микола. Слава на віки, сїдайте трохи.

Петро. Та хочемо з вами отче поговорить дещо.

Микола. Прошу, говоріть!

Петро. Ну, що ви скажете отче, що воно буде далі з Народним Домом? Хіба ми дім строїли, щоби в нїм учить ся танців? Та ми думали, що буде в хаті

читальня, школа, так як ви говорили. А тепер танці запроваджують та пироги печуть.

Микола. Та ви знаєте, що я вже не в уряді, то чого це мені говорите? Говоріть урядови!

Чоловік II Але ви казали, що будете всего дозирати і пильнувати. Та гляньте з нас чужий нарід сьміє ся. Ми хочемо своїх дітей учить рідної мови в своїй хаті, і на те її строїли, а ви їх десь позаганяли в бейзмент учитись, що от сироти аж похорували. А скільку галю взяли на забаву...

Микола. Та що се мене обходить? Ви вибрали собі уряд, то зним говоріть.

Петро. Але ви самі доктора нам представляли за ученого і мудрого чоловіка і знає обставини нашого народа, чого йому потрібно. Та хиба нам танці потрібні?

Микола. Та хтож знав, що він не відповідний до того? Я думав, що він тут скінчив школи, то знає, чого нашому народови треба.

Чоловік II. Я ніколи не думаю, щоб тут в школах вчили танців та пирогів їсти!

Петро. Ми за таку науку платить сто долярів на місяць не будемо! Нам і так тепер прикро, довгу багато маємо, а тут ще йому будемо платить ні защо.

Чоловік II. Лучше ті гроші дамо на довг... а він нехай своїх професорок забира та йде з богом!

Петро. Нехай він з ними в себе в дома танцює!

Микола. Склічте мітінг і йому скажіть або другого виберіть... Я не можу прийняти назад. Самі знаєте я трудивсь і так два роки... Нехай тепер другі працюють, то є народна справа!

Чоловік II. А як тепер буде з довгами? Завтра треба платить, а грошей нема..

Микола. Як я був, то платив, не бояв ся ніяких виплат. Тепер нехай Екзекутива стараєть ся. Для чого вона вибрана? То її діло. Нехай на мітінгу агітує,

щоб давали жертви, або позичку, то її діло.. для того вона вибрана.

Петро. Хто тепер буде гроші давати? Давали гроші без кінця, а де вони?

Микола. Як, де! А дїм хиба не коштував грошей?

Петро. Але скільки довгу є на той дїм?

Микола. Ви хочете, щоб дїм не мав довгу!! Та в Америці всі мають довги, без того не можна... та я скажу таке.. Може він в тім зробив помилку.. Але по правді сказати не було чоловіка відповідного на директора, ну кого по вашому директором поставить на його місце?

Чоловік II. Та кождий з нас буде! І ще діло ліпше поведе як він. Він тільки плату брати вміє... (звінок). Ну, ми підемо. (Ідуть, Микола хмурно проводить, вертаєть ся і кидає ся на стіл, ходить по кімнаті)

Уля. Не беріть собі того до серця!

Микола. Це хтось їх підбунтовує! Я чую як вони сьміло говорять. Але треба обдумати плян, щоб доктор зрік ся платні у Народнім Домі, і приготує його на мітінг, бо так то його прогонять геть. Треба якось обдумати так, щоб він не замітив, що його наряд не хоче... (Звінок, Микола одчиняє, входить доктор.)

ЯВА II.

Входить доктор.

Микола. Прошу сідати доктор, що нового?

Мефодій. Нічого особливого. Я маю гадку, чи не добре булоб, до Народного Дому приймати членів з окремою вкладкою, скажім, хоть по пять долярів в рік, і щоб вони за се користали наукою танців, пулем, співом, ну, лекціями як будуть, в місяць раз чи два. Як ви скажете?

Микола. Робіть, організуйте, вам дана повна власть.

Мефодій. Ну, як би ми мали таких членів тисячку, то булоб пять тисяч долярів, з них покривалиб ріжні видатки а може що лишилоб ся і в касї.

Микола. Добра гадка. Найлучше булоб росписати картки до товариств, щоб всі поприходили на мітінг, і потім зробили агітацію в товариствах.

Мефодій. Я думаю, що тим способом можна трохи до діла дійти. От завтра треба платить, а де взять? Нема!

Микола. Та ви хиба не розстарались денебудь в знакомих, поки зберете?

Мефодій. Нема в мене таких знакомих.

Микола. А ви обіцяли від Англіків взяти на дім. Ну, ось тепер треба, нехай дають!

Мефодій. Та я б узяв, але ніхто не дає. То лиш так говорило ся людям.

Микола. Думайте доктор, як би було лучше. Сегодня поперед вас були люди і згадували за посольство до київської ради і що ми хочемо висилати туди делегата.

Мефодій. Щож вони говорили за мене?

Микола. Власно нічого нового, прислухують ся що я скажу.... Знаете для політики, щоб ви вийшли делегатом, як ми обговорили, то вам треба покищо зрікти ся платні в Народнім Домі... На місяць, на два. Ми всі будемо говорить, що ви працюєте для народа задармо, ваша ціль є народна праця, то вас повинні вибрати.

Уля. Це мудро, тоді всі будуть голусувать на вас.

Микола. Я тим як сказав, що ви платні не хочете брати з Народного Дому, що ви працюєте за дармо для народа, то вони як би могли, зараз вас на руках понеслиб до самого Київа... От отець чули..

Мефодій. Добре! Я заявлю на мітингу, що не беру нічого.

Микола. Так і до мітингу заявіть. Щоб більше говорили про вашу щирість. Тільки прошу нікому тайни не видавати..

Мефодій. Добре, то я буду всім говорить, що я не беру нічого. Ну, я піду в Народний Дім.

Микола. Ідїть! Ідїть, та порядкуйте. (Пішов.)

Уля. Вговорили чоловіка без платні робить.

Микола. А виж самі чули, що не хочуть платні йому давать, тай нема за що. Він на готове тільки дивить ся, а робота яка там?

Уля. Добре, що ви парафії моргіч сплатили.

Микола. Мене тільки і тримало з домом. Тепер нехай хоть головою бють ся об стїну хе, хе, хе.

ЯВА III.

Путін і Рененкамф входять.

Путін. З чого ви це отче смієтесь?

Микола. З дирекції Народного Дому.

Рененкамф. Ви, отче справу хоть трохи пофіксуйте, бо зле буде нашому директору. Танцями так нарід просвітив, що прийдець ся круто.

Уля. Було багато народу танцювати?

Рененкамф. Де там! Він мене посилав, щоб я скликав всіх бо танці починають ся. А я кажу, покищо, то ви самі танцюйте, користайте з науки хоть для себе, як другі не прийшли... Хе, хе, хе.... Ви йому отче, скажіть, щоб він яку лекцію прочитав, щоб себе піддержав перед народом.

Путін. Він не має ніякої симпатії в народі... Нехай другого виберуть, то вам спокійніш буде...

Микола. Нехай вибирають, то не мое діло...

Рененкамф. Виб отче щось і в мою оборону ви-

думали, бо як начнуть вибирать, то і мене скинуть... Щось таке, щоб мене боялись.

Микола. Знаєте, ми таку політику пустім... Що ви знаєтесь добре з поліцією і як вас незахотять, то ви можете закрить шинок в Народнім Домі. Як вони про те будуть знать, то вас ніколи не скинуть. З напиктів добрий дохід.

Уля. Отець на все мають гадку.

Рененкамф. А то добра гадка! Наш нарід поліції боїть ся. А поліція як раз чіпаєть ся Народного Дому. Вже і дикорачію заборонили тримати на сцені. Всі про це знають.

Путін. А чого заборонили?

Рененкамф. Сцена мала тай дверий нема на случай який.

Микола. Але ви того не говоріть. Кажіть, що поліція не знати чого чіпаєть ся.

Путін. Колиб ще Дому не закрили, що так збудованийий.

Рененкамф. То я так і буду дипломатично робить, як ви оце говорили. Наші люди поліції боять ся! (Звінок.) Путін і Рененкамф виходять. Микола відченняє, входить два мужики.)

ЯВА IV

Микола. Гості! сїдайте та розкажіть що небудь!

Чоловік I. Та хочемо вам богато дечого розказати за справу Народного Дому.

Микола. Прошу говоріть.

Чоловік I. Як ви отче дивитись на Народний Дім? Чи то так просьвіта має бути?

Микола. Яка просьвіта?

Чоловік II. Та хиба ви не бачите? Танці та забави з пирогами... тай ще побирають за те по сто долярів в місяць.

Микола. Та хто бере сто долярів в місяць?

Чоловік II. А доктор за що бере?

Микола. Ні! Він зрік ся платні!.. він буде вести уряд за дармо.

Чоловік I. Дуже добре булоб, як би він зовсім зрік ся з уряду, поки нарід мовчить. Набрали десь тої голоти нікому не потрібної, а ми ще й платимо її.

Микола. Та кому ми ще задармо платимо?

Чоловік I. Хотьби от і менежеру..., за що ми платимо йому сто долярів в місяць? За те щоб паний ходив?

Микола. Знаєте, менежера треба до якогось часу, щоб не було скандалу.. Ви знаєте, що ми не маємо права продавати напиків. А продаємо і дохід маємо. А як ви менежера образите, то я боюсь, щоб він не доніс туди.

Чоловік I. А ви ж нам отче, перше казали, що ніхто не заборонить, а тепер раптом забороняють? Та поліція бачить, що робить ся і нічого не говорить... А ми того менежера не вибирали, ви самі його вибрали і за него ручились, то тепер і відповідайте.

Микола. Та хиба я один міг вибирати? Та були і делегати всіх товариств!

Чоловік II. Ви, отче, що хотіли, те й робили і уряд самі наставляли, нікого ніде не допускали. Подивитись чи знав хто з делегатів, який плян Народного Дому? Ви що тиждня міняли і що виміняли? То має бути Народний Дім за такі гроші?..

Микола. Та що це ви нарікаєте на мене неначе я вас обібрав?

Чоловік II. Ми не нарікаємо, але правду говоримо як було.

Петро. Я від себе скажу, Ви отче, взяли в мене гроші, і казали, що в банк заплатите моргич, а ви за їх сплатили парафіяльний моргич, а не банковий. То це правда була як ви говорили? А я послухав і дав всі гроші які мав. Хиба парафії так прикро, що не може

почекати, поки в банк заплатимо? Тепер кождий день присилають з банку листи, щоб платить...

Чоловік II. От бачите? А виж отче говорили як доми продавали, що парафія буде чекати поки не виплатить в банк. А потім стягнули для себе за зде-легідь! От вам і правда! Комуж тепер вірять?

Микола. Та що зробити, коли і парафії потрібні гроші. То я мусїв десь взяти, бо я відвічальний.

Петро. Ви тільки говорили на те, щоб позбутись тих домів, що ви продали під Народний дім. То ваша ціль була.

Микола. Та що се ви говорите? Комітет захотїв від мене купить, ну, тай я продав. Я виповнив волю Комітета.

Чоловік II. А в комітеті то ви були і предсїдатель, і секретар і касїер і адвокат і інженер, все ви! А тепер як народ перестав давати жертву, то ви постарались вибрать другий уряд і самі зрезигнували. Куди ви нас завели з тим домом?

Микола, Та то не так було як ви говорите...

Чоловік II Як ні? а тепер ми побачили чого з нами не хотїли іти наші провідники. Вони зразу бачили яка то ваша народна справа!

Микола. Та що ви говорите! Я не міг бути далї головою бо мені багато роботи. А як вам доктор не до вподоби, то виберїть другого. Правда отче Уля?

Уля (тихим голосом). Так! так! (Звінок.)

ЯВА V.

Два мижики входитьь.

Оба разом. Слава Ісусу Христу!

Микола. Слава на віки. Прошу сїдайте гостї мої за дїлом прийшли?

Чоловік I. Та за дїлом, хочемо з вами отче побалакати за Народний Дім. Що то доктор якихсь чле-

нів хоче зібрати до Народного Дому зі вступом по п'ять долярів? То вже не наш буде Народний Дім, а тих нових членів? А ми нащо тисячі платили? Чи він радив ся з громадою, чи може з вами?

Микола. Ні! ні! Я нічого не чув. Треба йому сказати, щоб сам того не робив.

Четвертий. В нашім домі стала якась анархія. Ренкамф робить по свому, а доктор по свому...

Микола. То я хиба винен що нема порядку? Ви в комітеті, то і зробіть порядок! Хто не здатний, то замініть другим.

Четвертий. А чого ви того свого доктора так на мітингу прихвалювали, що тільки він дім може повести? Вам нарід повірив як духовному отцю. А воно бачите що з того виходить? Бачимо аж тепер до чого воно дійшло. (Звінок.)

ЯВА VI.

Входить Мефодій.

Мефодій. О! тут ціле засідане! Ну, я вже отче, починаю членів вписувати, вже скільки маю, а мітинг назначив на неділю.

Микола. То — то ваше діло.

Чоловік I. Що зібране буде?

Мефодій. Та ми з отцем порадились, щоб членів організувати до Народного дому зі вступом п'ять долярів.

Петро. А отець кажуть, що нічого не знають за членів, що ви організуєте.

Мефодій. Як не знають? Ми ж обговорили справу як має бути.

Микола. Та перемовлялись, але на те треба було мітингу..

Мефодій. Та я от скликаю.

Третій. Щож по вашому нарід є дійна корова? Досить вже доїли, та ще й ви хочете?

Мефодій. Та я не думав нічого злого. Я думав щоб він матеріально стояв лучше і вів ширшу просьвіту.

Четвертий. Уже завели просьвіту пирогами та танцями. Нарід тепер обходить другою улицею.

Мефодій. Та то не я сам один, я все радив ся з отцем Миколаєм.

Петро. А отець нам казали, що нічого не знають, що ви робите в Народнім Домі!

Микола. Та я так не казав, та...

Другий. Правда! Ви нам казали, а як зійшли ся око на око, то ви відказуєтесь.

Микола. Та — то ви інакше зрозуміли...

(Мужики встають.)

Петро. Ну, розумійте ви що казали, а ми зрозуміли добре! Ходім! (ідуть сердито.)

Третій. Просьвітили ви нас, що ми стали тепер видющі бачимо вас! (Пішли.)

Микола. Бачите! Варта працювати для народної справи?

Уля. Вони підбунтовані.

Микола. Певно, то їх так наші політикери підбунтували.

Мефодій. Як мені тепер бути? Не можна тепер і показатись в Народнім Домі.

Микола. То і не показуйтесь! Нехай самі радять як знають. А ще лучше подайте резігнацію, що не хочете самі.

Мефодій. Та так і прийдеть ся. Тепер Ньюорчани на мене не будуть голусувати як на делегата до Київської Ради. (Уля сьмієть ся.)

Микола. Не могу я тепер вам нічого сказати. Ба-

чите самі що було. Це ті взнали що ми вас хочемо вислати, ну, і давай їх підбунтовувати.

Мефодій. Я не зможу перенести спокійно того всего, що вони говорили.. Я себе чую аж хорим..

ЯВА VII.

Входить Рененкамф з листом.

Рененкамф. От знову з банку лист прийшов. Треба розписатись, бо реджістрований. (Підносить до Миколи..)

Микола. То не до мене, я тепер не в уряді, директору доручить, їм дайте, (Рененкамф дає Мефодію.)

Мефодій. Ні! я не прийму, я подаю резигнацію, Отцеви дайте!

..**Микола.** Та поки ви директором, то і прийміть!

Мефодій. Ні, не хочу, приймайте ви самі!

Рененкамф. Приймайте, бо там чоловік жде розписки.

Мефодій. Підписуйте самі.... (Уля сьмієть ся.)

Рененкамф. Я не директор, я менажер, ви прийняли директорство, то це до вас належить.

Мефодій. Я не прийняв на себе обовязків довги сплачувати. В мене нема капіталу, вам відомо. Отець казали, що самі будуть тим заряджувати.

Микола. Ви знову мене пхаєте. Я вам все здав як директору, то ваш обовязок всім рядити і справи полагоджувати. На вас все довірили.

Мефодій. Дякую вам отче за довіре (встає).

Микола. Куди ви? Як буде з листами?

Мефодій. Я хорий, не можу нічого вдіяти. Підписуйте самі.... (Іде в двері, пішов.)

Уля. Щож він і депутатом не хоче вже бути до київської ради?

Микола. Видко вже замітив.

ЯВА VIII.

Путін вбігає

Путін. Ой! зле, отче! Уряд подіставав десь всі рахунки і до вас хочять з ними прийти.

Микола. Є? То що робить мені, скажіть?

Путін. Скажіть, що ви рахунків не вели, а другі рахували.

Уля. То тоді на мене буде вина, а я нічого не робив без відома отця. (Звінок).

Микола. То я заховаюсь (бігає) а ви отче скажете, що мене нема. Ви отче самі розтолкуєте..

Уля. Лучши бути тут в двох, смілійше буде їм заговорить зуби.

Путін. І я думаю, бо вони вас отче боять ся. Хоть там і кричать, але тут то вони мовчать.

Микола. Добре, впускайте їх (Путін впускає тих самих чотирох чоловіка).

ЯВА IX.

Микола (до мужиків). Дорогі гості! Прошу сідайте, закурить! (дає крісла.)

Четвертий. Дякуємо, ми не прийшли курить, а правду вам сказать.

Микола. Чудесно! Яка правда кажіть, будемо слухати...

Четвертий. Дали ви нам таку науку і просьвіту, що ми вже справді проздріли! Тепер ми зрозуміли! чого з нами не хотіли народні провідники іти. Ви їх обзивали соціялістами, безбожниками, жидами, відступниками народа, а самі во імя народної справи шкуру з народа обдирали.

Микола (трясєть ся). Та що ви думаєте?

Дургий. Так отче! Ви нас грабили так, як Миколай російський грабив свій нарід поки сам не попав

ся. То і ви ідїть туди за ним. Ми і без вас будемо провадить Народним Домом. Не вороги нам ті товариші, на котрих ви нападали... А вороги ви були нам і ваші підбрехачі...

Микола. Що ви братя по Христї на мене напали... (плаче) я трудив ся для вас, а ви тепер мене не хочете...

Третий. Не проливайте слїз своїх марно, ми їм не повіримо. Ті гроші, що народ вам давав, вони теж сльозами народними облиті а ви все собі заграбили.. Вон з народних очий Юди!.. (Путїн втікає в двері і Рененкамф.)

Уля (скулив ся). Я нічого не знаю. Я піду, піду, не бийте мене (втікає у двері.)

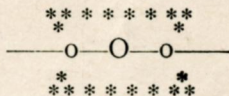
Микола. Простїть менї, більше сего не буде (пада на вколїшки). Я всі гроші заплачу, що я звас взяв.

Петро. Брешеш! Не заплатиш! Ми самі заплатимо, але тебе і таких духовників бачити більше не хочемо.

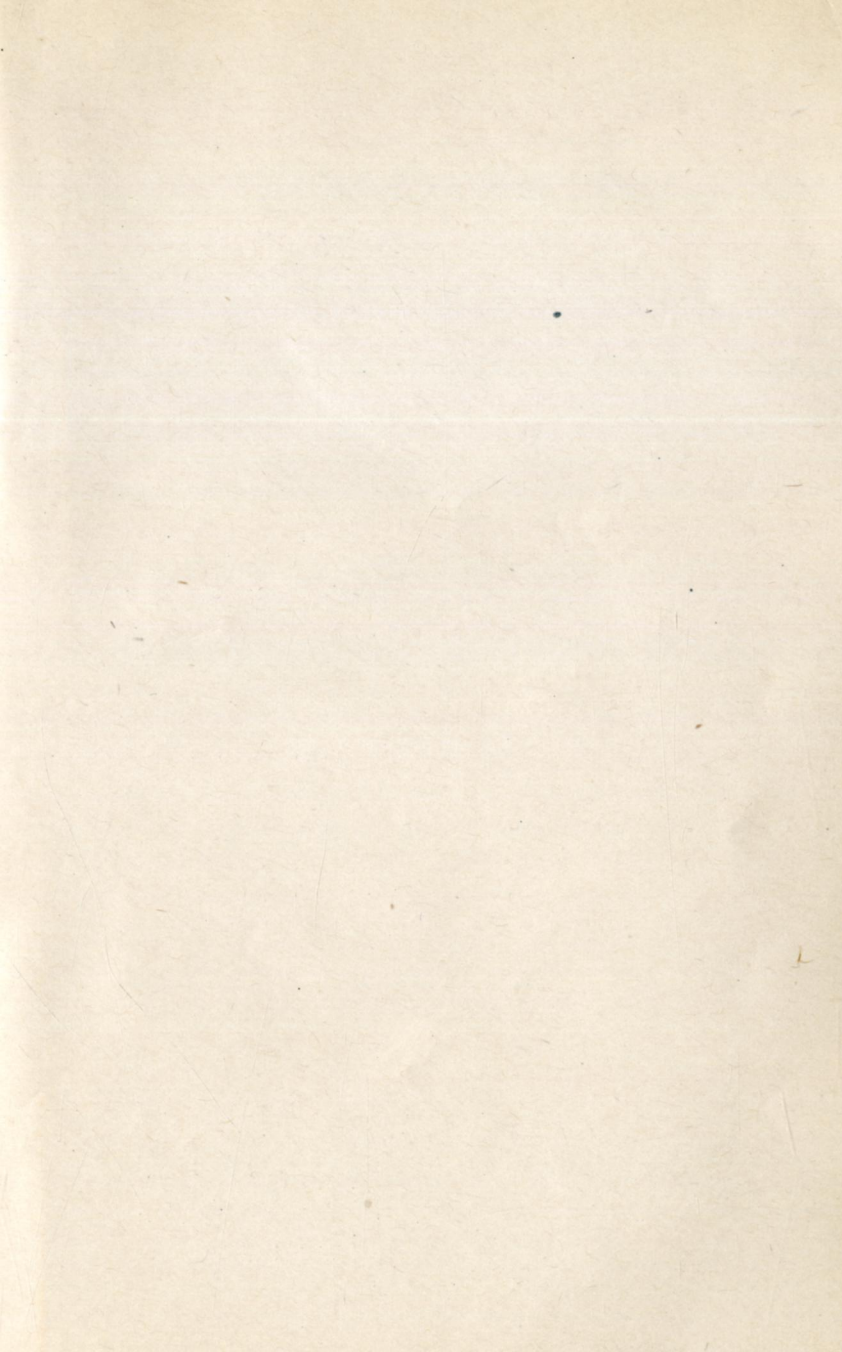
Занавіс.

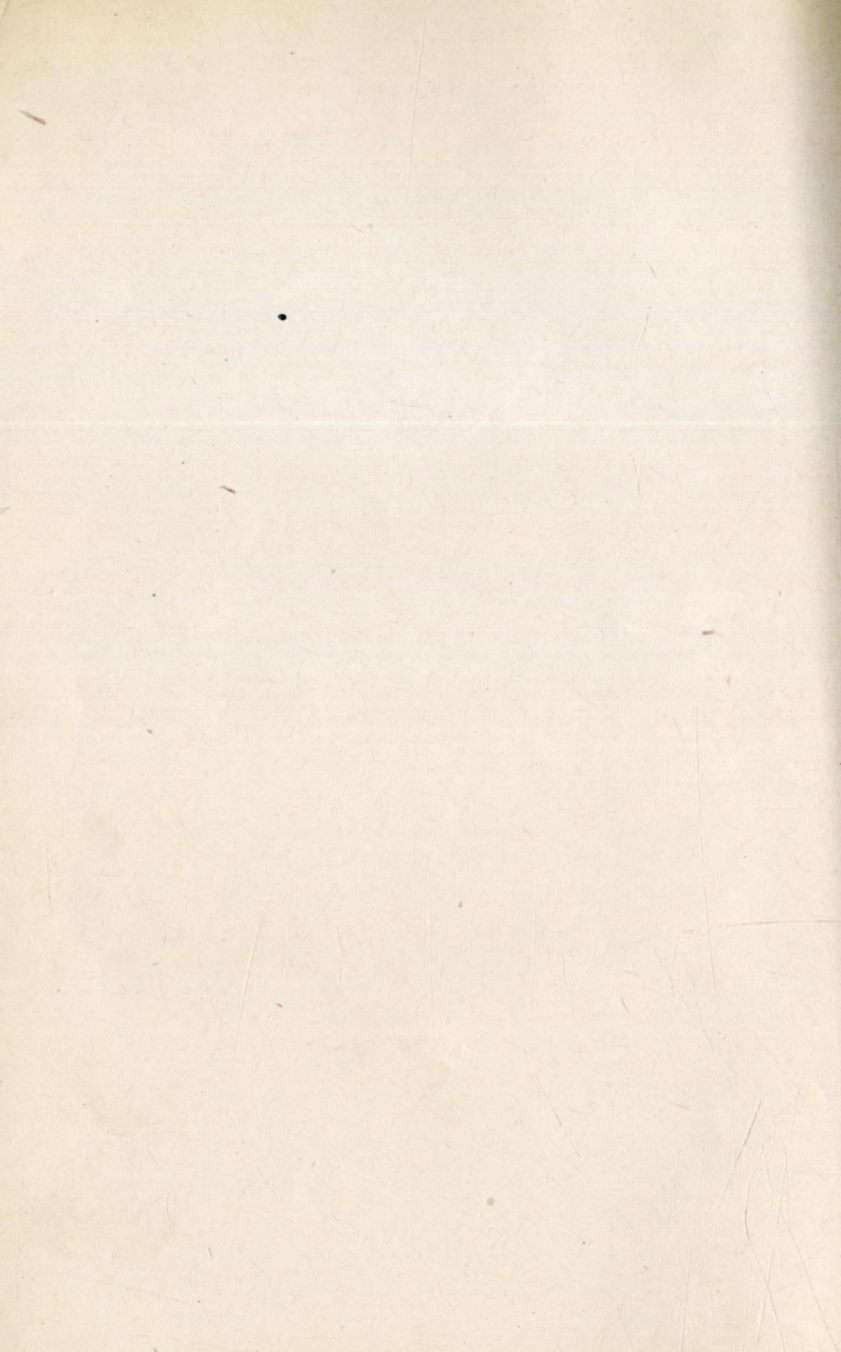
10 Іюня 1918 року, Rochester, N. Y.

П. СТЕЦЕНКО

1902

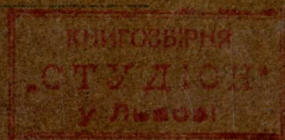

070
2022078

2.022.078

П. СТЕЦЕНКО.

ЦАР МИКОЛА ТРЕТИЙ В НЬЮ ЙОРКУ.

З правдивого Ньюйорського життя
комедія в трох діях.

* * * * *

ЦІНА 40 ЦЕНТІВ.

Нью Йорк — New York.
1919.